Punkt i protokollet PR 163/2018 rd

Plenum

Torsdag 21.2.2019 kl. 16.01—22.46

7. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om upphävande av lagen om befrielse för Jehovas vittnen från fullgörandet av värnplikt i vissa fall och om ändring av 3 § i värnpliktslagen

Regeringens proposition RP 139/2018 rd
Utskottets betänkande FsUB 5/2018 rd

Första behandlingen

Talman Paula Risikko: Ärende 7 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger försvarsutskottets betänkande FsUB 5/2018 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslagen.

Debatt

20.49 **Lea Mäkipää sin:** Arvoisa puhemies! Puolustuksesta nyt sitten seuraavaksi.

Poikkeuslakina vuonna 1985 säädetty laki Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuudesta esitetään siis kumottavaksi. Hyvä näin, sillä asevelvollisuus on laaja käsite, eikä se tarkoita pelkästään aseellista maanpuolustusta.

Asia Jehovan todistajien erityisvapaudesta on noussut esille oikeustapauksessa, jossa Helsingin hovioikeus on vapauttanut Jehovan todistajan seuraamuksesta, jonka alempi oikeusaste oli hänelle tuominnut. Menettely vaarantaa puolustusvaliokunnan mielestä asevelvollisuusjärjestelmän toimivuuden. Mikäli totaalikieltäytymisestä ei aiheudu minkäänlaisia seuraamuksia, niin maamme asevelvollisuusjärjestelmästä tulee tosiasiallisesti vapaaehtoinen. Näin edeten yleinen asevelvollisuus rapautuu ja Suomen puolustusvoimat ei kykene vastaamaan laajan maamme puolustamiseen tarvittavan, nyt jo minimissä olevan kenttäarmeijan kouluttamisesta ja ylläpitämisestä. Ajan myötä saatetaan palata eräänlaiseen Ruotsin vallan aikaiseen ruotuväkilaitokseen.

Lakiesityksessä on tarkasteltu useita vaihtoehtoja, mutta yksinkertaiseksi ratkaisuksi esitetään nykyisen Jehovan todistajien vapautuslain kumoamista, jolloin kaikkia vakaumuksia kohdellaan lainsäädännössä samalla tavalla. Jehovan todistajien suhtautuminen siviilipalvelukseen on vapautuslain säätämisen jälkeen muuttunut sallivammaksi. Liike ei siis kiellä jäseniltään siviilipalveluksen suorittamista, eikä sen suorittamisesta seuraa seuraamuksia yhdyskunnan sisällä.

Siviilipalveluksen suorittaa vuosittain 1 500—1 800 henkilöä, ja totaalikieltäytyjiä on noin 30—50, joista valtaosa on suorittanut rangaistuksen valvontarangaistuksena, esimerkiksi niin, että he asuvat kodissaan mutta heitä valvotaan sähköisesti ja teknisin keinoin.

Puolustusvaliokunnan mietinnössä todetaan, että Jehovan todistajien erivapauden poistamisen jälkeen siviilipalvelusmiesten määrä voi hetkellisesti nousta sadoilla henkilöillä ja

tämä nousu on otettava huomioon siviilipalveluksen resursoinnissa. Mikäli totaalikieltäytyjien määrä nousee, myös Rikosseuraamuslaitoksen on saatava vastaavasti lisäresurssit.

Puolustusvaliokunta pyysi lakiesityksestä lausunnon perustuslakivaliokunnalta. Lausunnossa valiokunnan käsityksen mukaan esitystä voidaan pitää perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussääntelyn ja siihen liittyvän syrjintäkieltosääntelyn kannalta ongelmattomana. Lisäksi valiokunta toteaa, että poikkeuslakina säädetyn jehovia koskevan vapautuslain kumoamiseen on syytä suhtautua myönteisesti.

Puolustusvaliokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muutamin huomautuksin ja muutosehdotuksin, ja lainaan täältä lopuksi yhtä kohtaa, mikä perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella lisättiin esitykseen:

”Perustuslakivaliokunta pitää hallituksen esityksen perusteluja perustuslain 6 §:n 2 momentin syrjintäkiellon kannalta riittämättöminä oikeuttamaan uskontoon ja vakaumukseen perustuvan erilaisen kohtelun jatkamisen siirtymäajanjaksona. Täten ehdotettu 2 §:n 3 momentin säännös, jonka mukaan lykkäystä hakeneet voisivat hakea siirtymävaiheessa suoraan vapautusta asevelvollisuuden suorittamisesta rauhan aikana, merkitsisi perustuslain kieltämää eri asemaan asettamista. Perustuslakivaliokunta katsoo, että perustuslain 6 §:stä johtuvista syistä 1. lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentti ja siihen liittyvät menettelysäännökset 4 ja 5 momentissa pitää poistaa laista. Tämä on edellytys lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.” Edellä todettuun viitaten puolustusvaliokunta poisti nämä edellä mainitut kohdat, ja mielestäni on hyvä, että tämä Jehovan todistajien vapauttamislaki saadaan päätökseen.

20.55 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! On korkea aika, että yksi räikeimmistä epäyhdenvertaisuuden osoituksista yhteiskunnassamme on jäämässä historiankirjoihin. Jehovan todistajien erivapaus maanpuolustusvelvollisuudesta ei ole mitenkään järjellä perusteltavissa. Mikäli aseeseen tarttuminen on mahdotonta vakaumuksen perusteella, on maanpuolustusvelvollisuus mahdollista suorittaa jo nyt siviilipalveluksena. Kenelläkään ei tulisi olla erivapauksia yhteiskunnassa oikeuksien ja velvollisuuksien suhteen, ei varsinkaan vakaumuksen tai uskonnon perusteella.

Oikeastaan kiitos kuuluu Helsingin hovioikeudelle, joka yhdenvertaisuuteen vetoamalla hylkäsi syytteen siviilipalveluksesta kieltäytymisestä. Tämä ratkaisu pakotti meidät päättäjät muuttamaan vallitsevaa asiantilaa.

Jos maanpuolustusvelvollisuudesta voisi kieltäytyä rangaistuksetta, tulisi siitä tosiasiallisesti vaihtoehtoista. Tämä romuttaisi koko nykyisen asevelvollisuusjärjestelmämme. Laki tarvitaan nopeasti, sillä Helsingin hovioikeuden päätös merkitsee sitä, että tällä hetkellä siviilipalveluksesta kieltäytymisestä pääsee kuin koira veräjästä. Muita vaihtoehtoja ei ole kuin muuttaa lakia puolustusministeriön valmistelevan esityksen mukaisesti. Tästä kertoo myös valiokunnan yksimielinen mietintö.

Arvoisa puhemies! Jehovan todistajien kielteinen suhtautuminen siviilipalvelukseen on perustunut siihen, että siviilipalvelus kytkeytyy perustuslaissa säädettyyn maanpuolustusvelvollisuuteen. Puolustusvaliokunnan puntarointi maanpuolustusvelvollisuuden nimeämisestä kansalaispalvelusvelvollisuudeksi on muutakin kuin käsitteellistä pyörittämistä. Mielestäni jatkossa ovi voisi tämän kautta aueta myös naisten yleiselle kansalaispalvelukselle.

Jehovan todistajien erivapauden poistumisen myötä ainoa yhdenvertaisuuden vastainen asia, joka asevelvollisuuteen jää, on sukupuoli. Myös naisilla on korkea maanpuolustustah-

to ja tarve osallistua Suomen puolustamiseen. Itse olisinkin valmis laajentamaan kutsunnat koskemaan kaikkia sukupuoleen katsomatta. Naiset ovat voimavara, joka on pakko ottaa huomioon kriisitilanteisiin varautumisessa.

En ehdota, että koko kansan tulisi käydä ase- tai siviilipalvelus, mutta jonkinlainen yleinen, katastrofivalmiuksia lisäävä kansalaispalvelus, joka auttaisi jokaista ymmärtämään oman paikkansa yhteiskunnassa, voisi olla hyväksi.

Arvoisa puhemies! Ainoa seikka, mikä minussa herättää epäilyksiä tämän lain muutoksen suhteen, ovat siviilipalveluspaikat, joihin Jehovan todistajat jatkossa sijoittuisivat. Itse koen, että kansalaisvelvollisuuden suorittamisen tulisi jotenkin hyödyttää yhteiskuntaa ja sillä tulisi varautua sen toimintojen jatkumiseen kriisitilanteessa. Vaikka oman vakaumuksen vaaliminen onkin arvokasta, ei mielestäni sijoittuminen oman seurakunnan tehtäviin ole lähtökohtaisesti sellaista toimintaa, jota tulisi pitää ensiarvoisen tärkeänä kriisin kohdatessa. Siksi suhtaudun varauksella siihen, että siviilipalvelus olisi mahdollista suorittaa seurakuntien tehtävissä. Tämä ei ole ainoastaan Jehovan todistajia koskeva asia. Myös muiden vakaumusten ja uskontojen kohdalla on harkittava, voiko ainoastaan oman viiteryhmänsä sisällä toimiminen olla siviilipalveluksen ja sitä kautta maanpuolustusvelvollisuuden suorittamista.

20.59 **Mika Kari sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuudesta annetun lain muuttaminen on perusteltua, ja sitä on myös tässä edellä pidetyissä puheenvuoroissa varsin hyvin perusteltu, sillä Jehovan todistajilla on ollut aikaisemmin erivapaus kieltäytyä asepalveluksesta ja tämä kieltäytyminen on vuositasolla tarkoittanut noin 70—130 miehen kieltäytymistä asevelvollisuudesta mutta nyt käytännössä tämä oikeuskäytäntö, joka Suomessa on otettu käyttöön, aiheuttaa tilanteen, jossa käytännössä tämä kieltäytymismahdollisuus olisi kaikilla asevelvollisilla, jos lakia ei muutettaisi,

Totaalikieltäytyjiä meillä Suomessa on noin 30—50 vuosittain. On mahdollista, että tämä lakimuutos lisää totaalikieltäytyjien määrää, tai niin kuin edustaja Ronkainen tuossa sanoi, tuo meille myös uutta harkittavaa ja mietittävää siellä siviilipalveluksen puolella. On tietenkin perusteltua ja lainmukaista, että siviilipalvelus on erotettu asepalveluksesta, mutta varmasti harkittavaksi ja ennen kaikkea seurattavaksi jää, millä tavalla tätä siviilipalvelustehtävää tulevaisuudessa kehitetään.

Kuulimme valiokunnassa myös luonnollisesti Jehovan todistajien uskontokunnan edustajia, jotka eivät valiokunnassa nähneet esteitä sille, että maallinen esivalta lakia säätäessään säätää lakia tähän suuntaan. Hyvän keskustelun ja vuorovaikutuksen jälkeen ainakin kaikille meille valiokunnan jäsenille jäi sellainen käsitys, että tämä laki on myös heidän uskontokuntansa edustajien mielestä mahdollista säätää ilman, että heidän oikeuksiaan tässä loukattaisiin. Tätä näkökulmaa tietenkin tukee myös perustuslakivaliokunnan lausunto, jossa nähdään tämän lain säätämiseen liittyvät yksityiskohdat ja myös yhdenvertaisuus kansalaisten välillä.

Yleisen asevelvollisuuden ja koko maan puolustamisen ja meidän maanpuolustuksen ratkaisun ydinjoukon eli reservin näkökulmasta tämä lainsäädäntö on ei pelkästään tarpeellista, vaan uskaltaisin sanoa tässä yhteydessä myös välttämätöntä säätää, ja toivonkin, että tämä laki säädetään mahdollisimman nopealla aikataululla ja niin, että laki astuisi voimaan mahdollisimman nopeasti.

21.02 **Simon Elo sin:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä tosiaan ehdotetaan kumottavaksi Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annettu laki ja lisäksi ehdotetaan muutettavaksi asevelvollisuuslakia.

Mielenkiintoista on myös se, että aikoinaan toimiessaan puolustusvaliokunnan puheenjohtajana Jussi Niinistö esitti tätä nimenomaista asiaa vuonna 2012 ja nyt sitten puolustusministerinä hän on tätä muutosta myös toteuttamassa.

Perustuslain 127 §:n 1 momentin mukaan jokaisella Suomen kansalaisella on velvollisuus osallistua isänmaan puolustukseen tai avustaa sitä sen mukaan kuin laissa säädetään, ja vapautuksesta osallistumisesta sotilaalliseen maanpuolustukseen säädetään lailla — sentyyppisellä lainsäädännöllä kuin mitä tämä laki on, mitä nyt ollaan kumoamassa.

Edustaja Mäkipää toi täällä hyvin esille sitä historiaa, mikä tähän liittyy, ja se on syytä käydä myös, jotta ymmärtää sen taustan, miksi tällainen laki ylipäätään aikoinaan on säädetty. Tämähän säädettiin tosiaan 80-luvulla ensisijaisesti käytännöllisistä ja sanoisin humanitäärisistä syistä, ei niinkään oikeudellisista syistä. Oli pitkä keskustelu käyty tästä väestöryhmästä, joka siihen aikaan oli pitkälti ne ihmiset, jotka olivat niin sanottuja totaalikieltäytyjiä, ja käsittääkseni se alkoi myös käydä Suomelle kansainvälisesti ongelmalliseksi, miten tämä tilanne ratkaistaan, ja lopulta silloin — katsoisin, että silloin katsottuna — aika looginen ratkaisu oli tämä vapautuslaki.

Nyt, niin kuin tässä on todettu, tilanne on hyvin paljon muuttunut. Voi sanoa, että niiltä osin kuin mietitään muodollisuutta — hallitusmuotoon liittyvää yhdenvertaisuutta tai maanpuolustusvelvollisuuteen liittyviä säännöksiä — jo silloin säädettäessä tämä oli niitten kanssa ristiriidassa muodollisesti katsottuna, ja sen vuoksi laki silloin aikoinaan säädettiin perustuslain säätämisjärjestyksessä niin sanottuna poikkeuslakina.

Nykyäänhän siviilipalvelus on täysin erotettu Puolustusvoimien toiminnasta, ja niin kuin tässä on tullut esille valiokunnan käsittelyssä, Jehovan todistajien suhtautuminen siviilipalveluksen suorittamiseen on muuttunut hyvin paljon myönteisemmäksi. He eivät yhteisönä estä ketään suorittamasta siviilipalvelusta, eivät sen enempää Suomessa, niin kuin olemme kuulleet, kuin sitten monissa muissa maissa.

Tämä tilanne, mikä tällä hetkellä on ollut vapautuslain osalta, on kyllä syrjinyt kaikkia muita asevelvollisia asettamalla yhden uskonnollisen vakaumuksen — ja tässä on tärkeää huomata, että nimenomaan vain yhden, kun muitakin uskonnollisia vakaumuksia toki löytyy — parempaan asemaan muihin vakaumuksiin nähden, ja se ei täytä kyllä perustuslainkaan yhdenvertaisuusvaatimuksia.

Arvoisa puhemies! Jos ajatellaan siviilipalvelusta, niin siihenhän voi normaalioloissa hakeutua hakemuksen perusteella ilman vakaumuksen tutkintaa — tämäkin on merkittävää huomata, että ilman vakaumuksen tutkintaa — ja hakemus hyväksytään, jos se vain täyttää laissa säädetyt muodolliset vaatimukset. Henkilökohtaisesti olen tätä lainkohtaa käyttänyt aikoinaan, kun tein päätöstä siitä, miten asevelvollisuuden suoritan. Kävin punnintaa siitä, miten suhtaudun siihen, että aseellisesti täytyisi toimia toista ihmistä, lähimmäistä, vastaan. Oman vakaumukseni punninta, se miten itse tulkitsen oman kristillisen vakaumukseni — ja tässäkin täytyy huomioida, että siitäkin, että on kristillinen vakaumus, on tietysti erilaisia tulkintoja ja kaikkia kunnioitan — päätyi siihen, että täytyy hakeutua siviilipalvelukseen juuri siksi, että vakaumus estää toisen ihmisen surmaamisen. Eli ymmärrän sitä, että tällaiselle lainsäädännölle, jossa on mahdollista valita myös aseeton vaihtoehto, on ilmeinen tarve. Toisaalta koen, että voin kyllä tukea suomalaista maanpuolustustyötä silti, vaikka olen itse henkilökohtaisesti tämän päätöksen tehnyt, sillä tapoja puolustaa

isänmaata on useita. Myös se, mitä me kansanedustajat täällä teemme, on nähdäkseni yksi tapa puolustaa isänmaata: julkinen tehtävä, jossa ottaa iskut vastaan julkisesti mutta myös ajaa yhteisiä isänmaan asioita.

Henkilökohtaisesti täytyy sanoa, että toivon, että aikanani aseetonta varusmiespalvelusta olisi Puolustusvoimien taholta sanotaanko markkinoitu enemmän. Jälkikäteen katsoen katson, että esimerkiksi omalta osaltani aseeton varusmiespalvelus olisi voinut olla paras vaihtoehto, mutta niillä tiedoilla, mitä silloin nuorena miehenä minulla oli, valitsin siviilipalveluksen. Aseettoman palveluksen niin sanotusti huomasin vasta myöhemmin. Siitä ei kerrottu kutsunnoissa niin paljon kuin ehkä pitäisi.

Tärkeää on myös se, että valiokunta pitää tässä mietinnössä tärkeänä, että selvitetään maanpuolustusvelvollisuuden laajempaa kehittämistä ja vahvempaa eriyttämistä asevelvollisuudesta. Siltä osin kuin puhutaan esimerkiksi niin sanotusta kansalaispalvelusta, mihin edustaja Ronkainen viittasi, eri puolueilla ja varmasti eri edustajillakin on tietysti erilaisia käsityksiä siitä, mitä se tarkoittaa. Itse näkisin, että vähintäänkin sitä, että tulisi mahdolliseksi sellainen aseeton palvelus, joka tukisi nimenomaan kriisiolosuhteita ja mielellään myös sitä aseellistakin työtä, mitä kriisiolosuhteissa tehdään, koska väitän, että sinänsä on monia siviilipalveluksen käyneitä miehiä, niin kuin minäkin, joille ei ole ongelma, että aseellisesti maata puolustetaan. En minä paheksu sitä vaihtoehtoa, minkä moni suomalainen mies valitsee. Minä vain pyydän oikeutta valita sen, minkä olen itse valinnut, eli tämän aseettoman palveluksen.

Jos ajatellaan Jehovan todistajien vapautuslain perusteella myönnettäviä vuosittaisia vapautuksia, puhutaan 70—130 henkilöstä — verrattain pienestä ryhmästä mutta periaatteellisesti merkittävästä. Niin kuin tässä edustaja Mäkipään puheenvuorossa tuli esille, tämä Helsingin hovioikeuden tuomio totaalikieltäytymistä koskevassa asiassa on asettanut meidät siihen tilanteeseen, missä tällä hetkellä ollaan. Jos tätä esitystä ei tuotaisi, on selvää, että silloin jouduttaisiin luopumaan sellaisesta yleisestä asevelvollisuudesta, minkä me tunnemme. Valiokunta omassa mietinnössään yhtyy kyllä täysin tähän arvioon. Yksinkertaisin ratkaisuhan tähän yhdenvertaisuusongelman poistamiseen, mikä tämän tuomion jälkeen ilmeinen on, on tietysti tämä vapautuslain kumoaminen, ja se on siinä mielessä hyvin helppoa, että Jehovan todistajien tulkinta ei tätä estä. Siten tulkinta siitä, mitä he itse tekevät — samoin kuin minunkin kohdallani — jää yksilökohtaiseen harkintaan.

Tässä tuli esille edustaja Ronkaisen puheenvuorossa se, millaisissa paikoissa sitten tämä palvelus voidaan suorittaa. On varmasti helpointa ainakin alkuvaiheessa Jehovan todistajien uskonnolliselle yhdyskunnalle, että se suoritettaisiin niissä paikoissa, missä he uskontoaan harjoittavat, eli heidän seurakunnissaan. Niin kuin valiokunta arvioi, on katsottava, miten nämä seurakunnat ylipäätään suhteutuvat siihen, mitä siviilipalveluslaissa vaaditaan. En osaa siihen suoraan vastata, en ole sillä tavalla näitten seurakuntien asiantuntija, mutta on tosiaan selvää, että niitten pitää vastata sitä lainsäädäntöä ja niitä vaatimuksia, mitä muillekin siviilipalveluspaikoille asetetaan. Hyvä on huomata se, että tämän lain myötä siviilipalvelusmiesten määrä voi hetkellisesti nousta sadoilla henkilöillä, ja tähänkin on varauduttava lisäresursseilla.

Jos ajatellaan sitten sitä, mikä on niitten Jehovan todistajien tilanne, jotka ovat aikoinaan saaneet vapautuksen, niin on tietysti tärkeää myös todeta, että tämän lain kumoaminen ei tietenkään vaikuta niiden henkilöiden oikeusasemaan, joille vapautus on myönnetty ennen kumoamislain voimaantuloa ylipäätään. Tässä tietysti on myös sitten siirtymäsäännöksiä. [Puhemies koputtaa]

Sinisten edustajana tietysti toivoisin, että kutsunnat tulisivat ylipäätään kaikille, että tulisi jonkinlainen kansalaispalvelumalli.

Lisäksi täytyy sanoa tässä yhteydessä, arvoisa rouva puhemies, kun puhutaan Jehovan todistajista, että paheksun Suomen hallituksen mukaisesti Jehovan todistajien kokemaa vainoa Venäjällä ja olen tyytyväinen siihen, että me olemme [Puhemies koputtaa] tätä uskonnollista yhdyskuntaa voineet auttaa myös turvapaikkoja myöntämällä.

Puhemies Paula Risikko: Meni vähän yli, mutta menköön tällä kertaa.

21.11 **Kauko Juhantalo kesk:** Rouva puhemies! Edellä on käytetty hyviä puheenvuoroja tämän lain synnystä hallituksessa ja käsittelystä täällä.

Asiakirjoista ilmenee, että meillä noin 20 000 vuosittain suorittaa asevelvollisuuden ja siviilipalveluksessa on noin 1 500—1 800 henkeä ja totaalikieltäytyjiä on noin 30—50 ja valvontarangaistuksessa on ollut vuonna 17 yhteensä 30 henkeä ja siitä kieltäytyneitä totaalikieltäytyjiä taas oli vankilassa kyseisenä aikana kolme henkeä.

On hyvä, että tämä vahvennettu hovioikeuden päätös tulee käsiteltyä ja tulee hallituksen esityksessä hyvin selvitettyä, ja annan suuren arvon sille perusteellisesti tehdylle perustuslakivaliokunnan lausunnolle puolustusvaliokunnalle, jossa tämä asia luodataan aivan merkittävän hyvin. Puolustusvaliokunnan on ollut hyvä tähän esitykseen yhtyä, ja hallituksen esitys on siksi kyllä hyvä.

Maanpuolustustahto kokonaisuudessaan on sisällöltään laajentunut, ja onneksi ja hyvissä merkeissä myös Jehovan todistajien käsitys uskontonsa sisällöstä on sillä tavalla laajentunut, että ne lyövät vähän niin kuin kättä yhteen, ja tällaisen lain aikaansaaminen ei aiheuta tällä hetkellä suuria ristiriitoja.

Entisenä puolustusvaliokunnan puheenjohtajana lausun kiitoksen nykyvaliokunnalle. Kyllä tämä on oikein käsitelty, ja hallituksen ministeri on ollut oikealla asialla.

21.13 **Simon Elo sin:** Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin ensinnäkin puhemiehelle pahoitella äskeistä. Minulla näkyi punainen valo siinä mutta luki, että puhetta oli ollut neljä ja puoli minuuttia, joten en ymmärtänyt, että yliaikaa sitten olin menossa.

Vielä tästä itse asiasta täytyy tietysti todeta myös se, että vaikka valiokunta näkee yksimielisesti, että Jehovan todistajilla on aito mahdollisuus harkita vaihtoehtoja siviilipalveluksen suorittamisen ja tietysti myös sitten siitä kieltäytymisen osalta — sillä on tietysti sitten omat vaikutuksensa — niin on tietysti mahdotonta nyt sitten arvioida itse kenenkään, kun asiantuntija-arvioita ja asiantuntijoiden näkemystä ei ole, että kuinka moni sitten valitsee siviilipalveluksen ja kuinka moni sitten saattaisi valita totaalikieltäytymisen. Sitten tietysti menee Rikosseuraamuslaitoksen piiriin, eli sinnekin saattaisi joutua sitten lisäämään resursseja.

Tietysti kansanedustajana toivon, että henkilöt sitten valitsevat siviilipalveluksen eivätkä totaalikieltäytymistä, joka on tietysti lain rikkomus, josta tulee seuraamus. Eli toivon, että tämä uskontulkinta, mikä käsitykseni mukaan ja valiokunnan käsityksen mukaan Jehovan todistajilla on, mahdollistaa ja edesauttaa sitä, että nämä henkilöt valitsevat siviilipalveluksen, jota sitten jatkossa toivoakseni kehitetään siihen suuntaan, minkä mainitsin, eli osaksi kansalaispalvelusta, joka aseettomana palveluksena tukisi omalta osaltaan kriisiolosuhteita ja jonka nähdäkseni olisi syytä tukea myös jollain tavalla aseellista maanpuolustamista.

Punkt i protokollet PR 163/2018 rd

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen godkände innehållet i lagförslag 1 och 2 i proposition RP 139/2018 rd enligt betänkandet. Första behandlingen av lagförslagen avslutades.